

Pasunea si pasunatul rational (I)

Descriere imagine:
Vaci la pascut

Infiintarea unei pajisti semanate

Crescatorii de animale care doresc sa infiinteze culturi de plante furajere perene, care sa corespunda specificului de exploatare in sistem de pasunat rational (sistematic) trebuie sa tina cont de cel putin trei aspecte esentiale: de insusirile fizico-chimice ale solului, de compozitia covorului vegetal si de productia de masa verde.

â€¢ Insusirile fizico-chimice ale solului. In general, in zonele inalte, de deal si de munte, predomina solurile acide, sarace in microelemente cum sunt Mg, Cu, Zn si CaO, iar in compozitia floristica a acestor zone, leguminoasele sunt slab reprezentate sau chiar lipsesc. De aceea, la vaci apar frecvent probleme de reproducie care, mai departe, conduc la sterilitate.

Prin urmare, acolo unde pH-ul solului e sub 5,2, se recomanda administrarea de amendament calcaros in doza de 5-7 tone/hectar, deasupra araturii, urmata de discuire. Efectul asteptat se manifesta pe parcursul a 6-8 ani, de la momentul aplicarii.

â€¢ Compozitia covorului vegetal. Pentru o pajiste semanata, indiferent de specia de erbivore ce urmeaza sa o pasuneze, se recomanda ca la semanat leguminoasele perene sa participe in proportie de 30-40 la suta in alcatuirea covorului vegetal, iar dintre acestea, trifoiul alb (*Trifolium repens*) este cel mai indicat.

Pentru o pasune destinata oilor, folosind un amestec simplu format dintr-o graminee si dintr-o leguminoasa, spre exemplu paiusul inalt (*Festuca arundinacea*), in amestec cu trifoi alb, pe cernoziomuri, se vor realiza productii de 5-6 tone/hectar S.U., in conditii normale, si de pana la 14

tone, in conditii agrotehnice superioare.

Dintre gramineele pe care trebuie sa le cuprinda covorul vegetal al pasunilor pentru oi, in ordine descrescatoare de favorabilitate, dupa Festuca arundinacea, urmeaza golomatul (*Dactylis glomerata*) si raigrasul peren (*Lolium perenne*).

Pentru pasuni destinate bovinelor, se recomanda ca la infiintarea unei pajisti sa se apeleze tot la un amestec simplu de golomat cu *Lolium perenne* sau cu paius de livezi (*Festuca pratensis*), in amestec cu trifoi alb. Combinatii asemanatoare, cu un grad de tehnicitate mai ridicat, dar si cu rezultate pe masura, sunt cunoscute sub denumirea de conveer verde de specii de graminee perene in amestec simplu cu trifoi alb, pentru care semanatul se efectueaza diferit pe parcele, in ordinea precocitatii gramineei si a pasunatului.

Avand, spre exemplu, cinci parcele, pe fiecare o vom semana cu una dintre urmatoarele plante: F. Arundinacea, *Dactylis glomerata*, *Lolium perenne*, *Festuca pratensis* si ultima parcela cu timoftica (*Phleum pratense*), in amestec cu 30 la suta trifoi alb/parcela. Urmand aceeasi ordine de pasunat pe parcele, se diminueaza pericolul depasirii perioadei optime de pasunat, crescand in schimb consumul in dauna refuzurilor (resturilor de vegetatie neconsumata).

â€œ Cresterea productiei de masa verde si imbunatatirea pajistilor naturale in vederea pasunatului rational pre supune ingrijirea permanenta a suprafetelor de pasune. In functie de starea acestora, anual, de regula primavara devreme, sunt necesare o serie de lucrari de suprafata, bine cunoscute, dar deseori, cu sau fara voie, uitate: curatire (pietre, bolovani, tufe de maracini, musuroaie, balegar si resturi de vegetatie ramasa din anul anterior), scurgeri de balti, nivelare, suprainsamantare (unde este cazul) si lucrari de fertilizare.

De obicei, pasunile exploatate rational trebuie fertilizate dupa fiecare ciclu de pasunat.

Pe pasunile umede de la ses este contraproductiva fertilizarea de primavara si in special fertilizarea cu azot. Rezultate maxime vom obtine daca le fertilizam dupa primul ciclu de pasunat si in continuare.

In zona de munte, pe platouri, ingrasamintele se aplica intr-o singura doza, imediat dupa topirea zapezii, sau in doua reprize, pe pantele cu expozitie sudica pe care vegetatia persista mai mult de 60 de zile. Astfel, jumătate vom fertiliza primavara foarte devreme si jumătate, dupa primul ciclu de pasunat. Doza de fosfor si potasiu se va aplica la interval de doi ani si in cantitati care sa nu depaseasca 60 kg fosfor si 30 kg potasiu (substanta activa)/ha.

Pentru mentinerea in covorul vegetal a plantelor valoroase, in special a leguminoaselor, este nevoie ca macar o data la 4-5 ani sa se fertilizeze cu ingrasaminte organice sau sa se revina pe acelasi loc cu tarlitul (in cazul oilor).

Asigurarea apei si a altor utilitati

Inzestrarea pasunilor cu adaptatori de tipul trocilor (jgheaburi), sau cu alte instalatii adecvate sursei de apa, este esentiala. Modalitatile de asigurare a sursei de apa sunt dintre cele mai diverse, inasa mai mult ca oricand, la ora actuala, factorul economic primeaza, chiar si in dauna calitatii, in unele cazuri.

Intr-un studiu recent s-a constatat ca la noi in tara majoritatea surselor de apa sunt poluate, iar apa nu poate fi data in consum decat dupa o prealabila tratare. Pe langa apa din retea, in adaparea animalelor o putem folosi si pe cea provenita din cursurile de apa montane, apa captata in imediata apropiere a izvoarelor sau in fantani de medie (la deal) sau mare (la ses) adancime.

De aceea, la amplasarea unei exploataii de animale si mai ales a pajistilor semanate destinate pasunatului trebuie sa se tina cont de sursa de apa sub toate aspectele, inclusiv privind aprovizionarea din surse alternative. Acolo unde sursa de apa si configuratia terenului permite, cea mai practica modalitate de asigurare cu apa este constructia unui bazin de acumulare in amonte de pasune cu dirijarea apei in jgheaburi intre doua tarlale, pe sistemul nivelului constant sau chiar in adaptatori folosite in sistemul de stabulatie atunci cand presiunea si debitul apei sunt asigurate.

Aceleasi jgheaburi sau adaptatori, acolo unde sunt conditii, se pot racorda la sursa de apa din retea. In locurile in care lipseste sursa de apa sau aceasta este insuficienta se va apela la cunoscutele remorci cisterna, RC4 sau RC5, pe care se pot monta adaptatori cu nivel constant, care pot urma lotul de animale in fiecare parcela, fiind tractate de tractor.

Practica pasunatului in conditiile tarii noastre a scos in evidenta faptul ca pe pasuni sunt necesare si alte utilitati, cum ar fi cele legate de construirea unor adaposturi simple sau umbrare pentru a proteja animalele de caldurile mari din timpul verii si de ploile reci din primavara sau din toamna.

Pe pajistile mai indepartate de ferma, la distante mai mari de 3-4 km, unde animalele raman permanent pe pasune, in functie de categoria de animale ce pasuneaza, sunt necesare si alte utilitati: stand pentru monta, platforme de muls mobile etc., organizate in asa-zisele tabere de vara.

Intr-un articol viitor vom prezenta cele mai eficiente tehnologii de valorificare a pajistilor prin pasunat.

RECOMANDARI LA ORGANIZAREA UNEI PASUNI

In vederea practicarii pasunatului rational, trebuie sa luam in calcul urmatoarele masuri organizatorice:

- distanta dintre grajd sau adapost si pasune pentru vaci nu trebuie sa fie mai mare de doi kilometri. S-a constatat ca la o departare de 3-4 kilometri, productia de lapte s-a micorat cu peste 15 la suta;
- pentru a mentine cat mai mult echilibrul existent al unei pajisti permanente sau cel realizat in primul an de cultura in cazul pajistilor cultivate, intre gramineele si leguminoasele din covorul vegetal, se recomanda ca prin rotatie, fieca re parcela sa fie, cel putin o data la doi ani, cosita;
- din motive sanitar-veterinare si de consum, daca animalele sunt tinute pe pasune in timpul noptii, se recomanda ca pentru odihna lor sa fie rezervata, prin rotatie, cate o parcela care la ciclul urmator se va

recolta prin cosit;

- in cazul pasunarii cu loturi mari de animale, de peste 100 capete, in mijlocul suprafetei de pasune se va delimita, cu ajutorul unui gard fix, un drum comun cu porti de acces pentru fiecare parcela;

- pentru ca, in general, lunile iulie si august sunt secetoase si deci productia de iarba nu mai satisface necesarul, trebuie ca toamna, la marginea pasunii, o parcela suficient de mare sa fie cultivata cu secara sau *Lolium multiflorum* (raigras italian), care pe la jumatatea lunii mai se va reinsamanta cu iarba de sudan, rapita, mei sau varza furajera.

Primele doua culturi asigura primavara devreme masa verde necesara perioadei de trecere a animalelor de la regimul de stabulatie la cel de pasunat. Reinsamantarile precizate sunt culturi care in perioade scurte de timp, de 60-90 de zile, pot ajunge sa produca 20-38 tone/hectar masa verde pasunabila, incepand cu jumatatea lunii iulie, pana pe 15-20 august.

PRODUCTIVITATE LA TAURINE

Pentru a trezi interesul crescatorilor de taurine cred ca urmatorul exemplu de performanta productiva, si anume: 800 grame spor mediu zilnic in greutate (830 kg spor/un hectar pajiste semanata), obtinut la tineretul taurin din rasa Baltata romaneasca si de 5000 litri lapte/cap de vaca din aceeaasi rasa, fara adaos de concentrate, este incurajator.

La infiintare, s-a folosit un amestec complex de specii si soiuri de graminee perene in amestec cu 30 la suta trifoi alb. De fapt, acest amestec recomandat ca standard pentru conditii de sol asemanatoare celui din tara Barsei, cu precipitatii medii anuale cuprinse intre 600 si 800 mm, este alcatuit din: F. Pratensis soiul Palatin (15 kg/ha), *Phleum pratense* soiul Tirom (6 kg/ha), *Lolium perenne* soiul Rapid (4 kg/ha) si trifoi alb.

CALCULUL PRODUCTIEI TOATALE DE IARBA

Productia totala de iarba, pe ciclu de pasunat, se determina prin cosire si cantarire pe 3-5 mp (probe a cate 1 mp/cele doua diagonale), din tarlaua ce urmeaza a fi pasunata. Atentie insa! Nu toata cantitatea de iarba iesita din calcul trebuie considerata ca atare in calculul consumului cu animale.

Un procent oarecare, stabilit prin determinari repetate in mai multi ani prin cosiri de proba sau curente (de curatire), reprezinta resturi neconsumate de care se va tine cont, mai ales pe pasunile invadate de buruieni.

STIATI CA...

â€¢ Lucrarile de imbunatatire a pajistilor naturale in vederea pasunatului rational trebuie sa conduca la obtinerea a cel putin 20 tone/hectar m.v.

â€¢ In perioada de pasunat, in special vara, animalele au nevoie de multa apa. In general, se socoteste ca 1 U .V.M. (unitate vita mare) in sezonul de pasunat are nevoie de 35-45 litri de apa/zi vara si 20-25 litri de apa/zi primavara si toamna.

â€¢ La 25-30oC, productia de lapte a vacilor care stau la soare scade cu cel putin 1 litru/zi si nu-si mai revine decat dupa 5-6 zile de la imbunatatirea conditiilor.

Iacob CRACIUN